

Augusto trigesimus primus, ei successit electus à militibus, à Senatu Augustus est appellatus. Hunc plerique putant Gordiano satum, dum adolescentis à muliere matura institueretur ad uxorem. Hic Claudius Galieni morientis sententia Imperator designatur, ad quem Ticini possum per Gallo-nium Basiliū instrumenta regia direxerat. Hic Gothos, qui sub Decio dispersi Illyricum, Macedoniae (116) per quindecim annos vagabantur, ingenti prælio, & incredibili strage delevit: Parcus vir, ac modestus, & justitia tenax, ac Reip. gerenda (117) idoneus. Extinctaque à suis Aureolo, recepitis legionibus, adversus trecenta millia Alemannorum haud procul a lacu Benaco (118) dimicans, tantam multitudinem (119) fudit, ut ægræ pars dimidia superfuerit. Claudius vero, cum ex fatalibus libris, quos inspici præceperat, cognovisset pestilentia in Senatu primi morte remedium desiderari, Pomponio Basso, qui tunc primus erat, se offerente, ipse vitam suam, haud responsa frustrari, dono Reip. dedit. Qui tamen intra imperii sui biennium, apud Sirium morbo interiit, divulgue appellatus est: (120) presatus neminem tanti ordinis primaten-haberi, quim Imperatorem. Ea res sicut erat cunctis grata, non divinum vocabulum modò, sed ex auro quoque statuam prope ipsum Jovis simulacrum in Capitolio, atque in Curia clypeum ipsi aureum, proceres sacrare.

QUINTILIUS.

Quintilius post eum Claudii frater, consensu militum Imperator electus est, unice moderationis vir, & civilitatis, æquandus fratri, vel præferendus, consensu Senatus appellatus est Augustus, decimo-septimo imperii die occisus est. (121)

AURELIANUS.

Anno ab Urbe condita MXXVII. Aurelianus trigesimus secundus ab Augusto Imperator creatus est. Iste genitus patre mediocri, & ut quidam ferunt, Aurelii clarissima Senatoris colono, Daci Ripensi, qua est inter Dacian, & Macedonian, oriundus fuit, vir in bello potens, animi tamen immodici, & ad crudelitatem propen-sioris, quique Gothos in Danubio strenuissime vicit, ditionemque Romanam antiquis terminis statuit. Iste haud dissimilis fuit magno Alexandro, seu Cæsari Dictatori. Nam Romanum orbem (122) triennio ab invasoribus recepavit, cum Alexander annis tredecim, per victorias ingentes ad Indianam pervenerit. & C. Cæsar decennio subgerit Gallos, adversus cives quadriennio congressus. Iste in Italia tribus præliis viator fuit, apud Placentiam, & juxta amnum Metaurum, ac Fanum Fortunæ, postremè Ticinenibus campis. Hujus temporibus apud Dalmatas Septimus (123) Imperator effectus, mox a suis obtruncatur. Iste primus apud Romanos diade-ma capiti innexuit, gemmisque, & omni aura-ta vele, quod adhuc ferè incognitum Romanis moribus videbatur, usus est. Hic muris vali-dioribus, & latioribus Urbem sepfit, templum Solis edificavit, in quo infinitum auri, gemmarumque constituit. Porcinæ carnis usum populo instituit. Superavit in Gallia Tetricum apud

(116) A. Macedoniamque vastantes ingenti prælio vicit.
(117) A. tenenda.
(118) A. Benaco, in sylva, que Ligana dicitur dimicans &c.
(119) A. multitudinem ex rotuum fita &c.
(120) A. appellatus est. Senatus eum ingenti honore decoravit, scilicet ut in Curia clypeus ipsi aureus, item in Capitolo statua aurea ponearetur.
(121) A. Post eum Aurelianus suscepit imp.
(122) A. Romanam urbem.
(123) A. Septimus.

Catalaunos, ipso Tetrico prodente exercitum suum, cuius assiduas seditiones ferre non poterat. Quin etiam per literas occultas Aurelianus ita fuerat deprecatus, ut inter alia veritu Virgiliano uteretur:

Eripe me bis invictè malis.

Quem Aurelianus (124) correctorem Lucaniæ provexit, aspergens hominem eleganti joco: Sublimis habendum regere aliquam Italiz partem, quam trans alpes regnare. Zenobiam quoque, occiso Odenato marito, qui Orientem tenebat, haud longè ab Antiochia, (125) magis prælio terrore, quam prælio cepit. Ingressus Romanum nobilem triumphum, quasi receptor Orientis, Occidentisque egit, præcedentibus currum Tetrico, & Zenobia. Hoc imperante etiam in Urbe Monetarii rebellaverunt, vitiatis pecunias, & Felicissimo rationali (126) interfecto. (127) Quos Aurelianus vicos ultima crudelitate compescuit, plurimos nobiles capite damnavit, sevus, & sanguinarius, ac necessarius magis in quibusdam, in nullis (128) amabilis Imperator, trux omni tempore etiam filio sororis interfecit, (129) disciplina tamen-militaris, & morum disolutorum magna ex parte corrector. Provinciam Daciam, quam Trajanus ultra Danubium fecerat, intermisit, vastatâ omni Illyrico, & Mœsâ, desperans eam posse retineri. Abduxitque Romanos ex urbibus, & agris Dacie in Moesia media collocavit, C appellavitque eam Daciam, quæ nunc duas Mœsias dividit, & est dextera Danubio in mare fluenti, cum ante fuerit lœva. Iste cum perse-quitionem agi adversus Christianos nonus à Neronne decerneret, fulmen ante eum magno pavore circumstantium ruit: ac non multò post in itinere, occiditur servi sui fraude, qui ad quodam militares viros amicos ipsius nomina pertulit annotata, falsò manum eius imitatus, tanquam Aurelianus ipsos pararet occidere. Itaque ut preveniretur, ab ifsdem interfecitus est in itineris medio, quod inter Byzantium, & Heracleiam est, strata veteris locus Cenophrurium appellatur. Mors tamen ejus inulta non fuit, meruit quoque inter divos referri. Imperavit annos quinque, & menses sex.

TACITUS.

Post hunc Tacitus trigesimus tertius ab Augusto imperium suscepit, vir egregie moratus, & Reip. gerenda idoneus: nihil tamen potuit ostendere. (130) Intra ducentesimum enim imperii diem apud Tarsum febre moritur.

FLORIANUS.

Florianus, qui Tacito succederat, duobus mensibus, & diebus viginti in imperio fuit. (131) Sed cum magna pars exercitus equitum, Probum militia peritura legisset, Florianus quasi per ludum imperio usus, incisus à semetipso venis, effuso sanguine consumptus est. (132)

PROBUS.

Anno ab Urbe condita MXXXIII. Probus trigesimus quintus ab Augusto imperium adeptus est. Hic genitus patre agresti, bortorum studioso, Dalmatio nomine (133) gloria militari ad administrationem Reip. accessit, Gallias à Barbaris

(124) A. Claudius correctorem.

(125) A. Antiochia fine gravi prælio vicit.

(126) A. rationali.

(127) Vopiscus dicit: auctore.

(128) A. quam in bello.

(129) A. florum interfector.

(130) A. intra VI. mensis imperii morte praeventus.

(131) A. fuit, neque quidquam dignum memoriā egit.

(132) A. Post hunc Probus vir illiſtris gloria &c.

(133) Viator: sanguine.